

Michał Stępniewski

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego Kościana i powiatu kościańskiego

---

Turystyka Kulturowa nr 6, 42-49

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Śmigiel : Śmigielska Kolej Wąskotorowa (6)

Historyczna funkcjonująca sezonowo linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek**4)

Krzywiń: Krzywińska Kolej Drezynowa (0)

I.A. d) Obiekty militarne

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

Kościan, fragmenty murów miejskich (1)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego

Obiekt będący na polskie liście Pomników Historii ZD (dodatkowo jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO (15)

Lubiń: Klasztor Benedyktynów, Pomnik Historii (15)

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas:

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)

Stan konserwacji głównych obiektów bardzo dobry (2)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech****) (1)

Kościan: Figura Pana Jezusa (1)

Kościan: Pomnik 1939-1945 (1)

Kościan: Pomnik Jana Pawła II (1)

Kościan: Pomnik Józefa Surzyńskiego(0)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu ZD (2)

Kopaszewo - pałac: Adam Mickiewicz, Helena Modrzejewska (2)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Turew – miejsce urodzenia- Dezyderego Chłapowskiego, generała, pioniera wielkopolskiej pracy organicznej działacz (1)

Kokorzyn – miejsce urodzenia Andrzeja z Kokorzyna: teologa, pisarza, profesora i rektora Akademii Krakowskiej(1)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

Rąbiń: nekropolia rodu Chłapowskich (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD(1)

Dawny cmentarz żydowski w Kościanie (1)

I.B. c) Budowle współczesne

Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej (do trzech**) (1)

Kościan: ratusz zbudowany w połowie XIX wieku (1)

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Kościan: renesansowy ołtarz główny w kościele farnym z 1620r. (3)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki)**Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (2)**

Kościan: Muzeum Regionalne w Kościanie (2)

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech****) (1)

Kopaszewo (pałac): izby pamięci A. Mickiewicza i H. Modrzejewskiej (1)

Inne muzea typy skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)

Cichowo: Skansen filmowy Soplicowo, miejsce realizacji filmu „Pan Tadeusz” (6)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)

Kościan: Wystawa z okazji 600-lecia bitwy pod Grunwaldem i 110 rocznicy pierwszego wydania powieści Henryka Sienkiewicza "Krzyżacy". Wystawa zorganizowana we współpracy z Muzeum Literackim Henryka Sienkiewicza w Poznaniu. (4)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Kościan: "Zwierzęta na monetach i banknotach państw świata" ze zbiorów Z. Pniewskiego(0)

Kościan: "Zagłada polskich elit. Akcja AB-Katyń" (0)

Kościan: Broń strzelecka na przestrzeni wieków(0)

I.E. Eventy kulturowe:**Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)**

Kościan: Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne „Pociągiem do folkloru” (6)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Kościan: Kościański Koncert Noworoczny- kościół Farny(4)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Kościan: festiwal „Kościan smakuje” (4)

Kościan: Turniej Dudziarzy Wielkopolskich (4)

Kościan: Dni Kościana (4)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z oferta turystyczną:

Brak obiektów w tej kategorii

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:**Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)**

Agroekologiczny Park Krajobrazowy im. gen. D. Chłapowskiego - okolice Turwi (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi do trzech) (1)

Rezerwat przyrody „Czerwona Wieś” (1)

Rezerwat „Ostoja Żółwia Błotnego „ w gminach: Krzywiń, Kościan, Śmigiel (1)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2)*Ogród przy pałacu Skórzewskich, Kopaszewo – (2)**Ogród przy pałacu Borków, Gryżyny – (2)***Park duży, kultywowany (pow. od 4ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa)(2)***Racot: Park o powierzchni 12,5 hektara, prawdopodobnie z XVII wieku. Park angielski założony na miejscu ogrodu włoskiego. (2)***Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)***Kościan: Park Miejski (1)***I.H. Szlaki kulturowe:****Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki kulturowe o znaczeniu krajowym (pierwsze trzy) (6)***Szlak pątniczy - Wielkopolska Droga św. Jakuba - Krzywiń (6)***Wirtualne szlaki turystyczne, przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)***Szlak Romański – Lubiń, Rąbiń (2)**Ziemiański Szlak Rowerowy - Czemiń, Racot, Kościan, Krzywiń, Lubiń (regionalny) (2)***Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)***Drogi Mickiewiczowskie – Kościan ... – Turew – Rąbiń ... - Lubiń ... – Kopaszewo – Choryń –... Gryżyna – Racot – Kościan (1)**Kopaszewska Droga Krzyżowa (16 km): Kopaszewo – Rogaczewo Wielkie – Rąbiń (1)***Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:****II.A. Informacja turystyczna:****Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)***PTTK Kościan (3)***II.B. Infrastruktura turystyczna:****Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane – (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)***Hotele 3 ***:**Hotel Stadniny koni Pałac Racot, ul. Dworcowa 5, 64-000 Kościan(2)**Hotele 2 **:**Hotel Pod Kaczorem m. Piotrowo Pierwsze 1, Czemiń(2)**Hotele 1 *:**Hotel Bractwa Kurkowego ul. Północna 8, 64-030 Śmigiel(2)**Hotel i Restauracja Niedźwiedź m. Nowy Dębiec 60, Kościan(2)**Motele:**Bar - Motel - Automyjnia Świtezianka ul. Śmigielska, Kościan (2)**Agroturystyka:**Elżbieta Habernik agroturystyka, Śmigiel, ul. Kasztanowa 11 (2)**Pod Dębem agroturystyka, Śmigiel, ul. Arciszewskich 30 (2)**Schroniska:**ul. Powstańców 23 Lubiń, Krzywiń (2)*

*Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy Liceum Ogólnokształcącym w Kościanie
al. Kościuszki 3 (2)*

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Karczma Husarska Kościan, Czacz, ul. Wielichowska 1 (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Grill Bar Krzysztof Fórmanowicz Kościan: ul. Kruszeńskiego 6 (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Wesoła - Bar. Szpoper R. Gostyńska 84 Kościan (1)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Wypożyczalnia Samochodów Osobowych L. i B. Metelica Śmigiel 56 Kościan (2)

Przewozy Autokarowe Krajowe i Zagraniczne Łąkowa 2 Kościan (2)

Przybyłek Roman - Usługi transportowe Torowa 21 Kościan (0)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)

Dworzec PKP Kościan - (3)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

PKS Dworzec autobusowy Kościan- (2)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)

Droga krajowa nr 5 Świecie, Bydgoszcz, Gniezno, Poznań, Kościan, Śmigiel, Leszno, Rawicz, Wrocław, Lubawka (2)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Taksówka Osobowa J. Wower Poznańska 23/3 Kościan (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Teatr stały (za pierwszy obiekt) (3)

Kościan: Kościański teatr kameralny (3)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jezióra (zdatne do kąpiei, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

kąpielisko w Cichowie na Jeziorze Cichowo– Mórka (2)

kąpielisko w Krzywiniu na Jeziorze Krzywiń (0)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Dąb w Smyczynie – gmina Śmigiel (1)

Dęby w Żegrowie – gmina Śmigiel (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne – (za pierwszy obiekt) (2)

Pływalnia kryta- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościanie ul. Naclawska 84 (2)

Stala oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Jaśkiewicz Sylwia Usługi Językowe szkoła języków obcych, Kościan, os. Jagiellońskie 55 m.3 (2)

„For You” szkoła języków obcych, Kościan, ul. Młyńska 1/43 (0)

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kościanie(2)

Piłkarski Klub Sportowy "Obra" (IV liga) (0)

Kościański Klub Sportowy "Obra" (Liga Wojewódzka Koszykówki) (0)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion Miejski ul. Wojciecha Maya 26 Kościan (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Klub jeździecki "CASSIE" Kościan, ul. Boczna 23 (1)

Sekcja jeździecka przy SK Racot, Racot, ul. Dworcowa 5 (1)

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

Lodowisko MOSIR w Kościanie (1)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV. A. Instytucje w regionie:

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

Ośrodek Zamiejscowy UAM w Kościanie Kolegium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, ul. Bernardyńska 2 (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

brak

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Ośrodek Szkoleniowo-Rekreacyjny „Pałac Racot”(3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Brak obiektów w tej kategorii

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Niemcy: Alzey (1)

Niemcy: Wernshausen (1)

Holandia: Krimpen a/d IJssel (1)

Holandia: Nederlek (1)

Rosja: Istra (0)

Czechy: Rakovník (0)

RAZEM PUNKTÓW:**I Kategoria 131****II Kategoria 34****III Kategoria 17****IV Kategoria 9****Suma punktów za wszystkie kategorie: 191****2. Ocena Kościana i powiatu kościańskiego z punktu widzenia turystyki kulturowej**

Mikroregion kościański posiada średni potencjał turystyczno – kulturowy (131 punktów w kategorii I). Podstawą tej oceny są różnorodne walory turystyczno – kulturowe. W powiecie jest relatywnie dużo miejsc potencjalnie atrakcyjnych dla turysty kulturowego, jednak znacząca część z tych obiektów nie jest dostępna dla turystów oraz brak informacji kontaktowych dotyczących instytucji lub osób administrujących.

Wśród ważniejszych atrakcji turystyczno – kulturowych powiat najliczniejsze grupy stanowią: zabytki architektury sakralnej, obiekty architektury rezydencjonalnej (pałace) - z których kilka związanych jest z biografią znanych osób - oraz szereg eventów kulturowych. W pobliżu większości z tych obiektów jest usytuowana - a w części nawet w ramach ich oferty funkcjonuje - odpowiednia infrastruktura turystyczna, co daje dobre perspektywy dalszego rozwoju produktów turystyki kulturowej. Atrakcje krajobrazowe, w tym park krajobrazowy oraz rezerваты przyrody i szereg pomników przyrody oraz średniej wielkości akwenu wodne dają z kolei możliwość rozwoju turystyki kulturowo-przyrodniczej na terenach wiejskich.

Baza noclegowa powiatu jest dobrze rozwinięta, region posiada obiekty hotelarskie niższych i średnich kategorii (3,2,1 – gwiazdkowe). Są one usytuowane równomiernie w przestrzeni całego mikroregionu. Brak obiektów o wyższych kategoriach (4 lub 5) gwiazdek redukuje potencjalne szanse zatrzymania na dłużej bardziej wymagających turystów kulturowych na rzecz nieodległych większych ośrodków: Poznania i Leszna. Minusem jest brak aktualnej bazy danych odnoszącej się do kategoryzacji i lokalizacji obiektów na portalach gmin i powiatu. Oferta gastronomiczna jest stosunkowo dobrze rozwinięta, poza obiektami restauracyjnymi znajdującymi się w hotelach, serwujących kuchnię polską i europejską funkcjonują również restauracje działające samodzielnie z różnorodną ofertą.

Słabą stroną potencjału turystycznego jest bardzo ograniczona promocja miasta powiatowego i powiatu. W trakcie przeprowadzania analizy można było ustalić, że przyczynami jest niewystarczający przydział kompetencji w tym zakresie w odnośnych urzędach a także brak kompetencji fachowych zajmującego się tymi zadaniami personelu, wyrażający się m.in. brakiem podstawowej wiedzy o posiadanych zasobach i walorach i ich lokalizacji. Innymi mankamentami są: zaledwie wirtualny poziom organizacji szlaków turystycznych oraz brak oferty shoppingu, koncentrującej się na produktach regionalnych.

Infrastruktura komunikacyjna regionu jest dobrze rozwinięta. Przez powiat przebiega ważny szlak komunikacyjny: Droga krajowa nr 5 (Świecie, Bydgoszcz, Poznań, Leszno, Wrocław, Lubawka), której rozbudowa do statusu drogi ekspresowej jest aktualnie realizowana. W Kościanie istnieje również możliwość wypożyczenia samochodów osobowych.

Postulaty: Wskazane są działania na rzecz podniesienia atrakcyjności mikroregionu dla turystów kulturowych. Szereg z nich nie wymaga znacznie większych inwestycji, na pierwszym miejscu wśród nich należy wskazać na zintegrowaną promocję powiatu na terenie

Wielkopolski i Polski. Warte rozważenia jest rozbudowa programu regularnych eventów kulturowych połączona ze stworzeniem we współpracy z lokalnymi podmiotami aktywnymi w dziedzinie turystyki pakietów okolicznościowych, obejmujących zwiedzanie okolicy. W ślad za tym może iść bardziej aktywna i szerzej zakrojona promocja samych eventów przez powiatowe i lokalne komórki odpowiedzialne za kulturę i turystykę, promocję i rozwój. Także podniesienie poziomu organizacji przebiegających przez region szlaków turystycznych, w szczególności odcinka regionalnego wielkopolskiego Ziemiańskiego Szlaku Rowerowego oraz Szlaku Mickiewiczowskiego wraz z przygotowaniem oferty mikroeventów na zamówienie dla grup turystów i ewentualnych pakietów tematycznych dla indywidualnych zwiedzających mogłoby w krótkim okresie przyczynić się do zwiększenia ruchu turystów kulturowych w sezonie.

3. Kościan i powiat kościański jako destynacja turystyki kulturowej

Przeprowadzona ocena potencjału turystyczno-kulturowego Kościana i powiatu kościańskiego wykazała, że mikroregion posiada znaczące walory odpowiadające zainteresowaniom turystów i potrzebom następujących form turystyki kulturowej: turystyki religijnej, turystyki tematycznej (w tym biograficznej) turystyki eventowej oraz turystyki kulturowo-przyrodniczej.

Turystyka religijna

Mikroregion kościański nie posiada walorów czyniących z niego samodzielną destynację tej formy turystyki. Jednakże znajduje się tutaj duża ilość cennych obiektów sakralnych. Najważniejszym z nich jest z pewnością historyczne opactwo benedyktyńskie w Lubiniu (pierwsze wzmianki z ok. 1075r., obiekt Szlaku Romańskiego) miejsce związane z okresem początków chrześcijaństwa w Polsce, ponadto jeden z niewielu funkcjonujących w kraju klasztorów tego zasłużonego dla Polski zakonu. Reaktywowany konwent lubiński posiada ofertę turystyczną, nie ograniczającą się do zwiedzania, udziału w regularnych nabożeństwach oraz sprzedaży pamiątek i markowych wyrobów własnych, w tym kulinarnych, ale także ofertę pobytu i częściowego uczestnictwa w życiu wspólnoty dla każdego chętnego gościa. Kolejnym ważnym obiektem sakralnym jest kościańska fara maryjna z monumentalnym i unikatowym w skali regionu renesansowym ołtarzem głównym (z 1620r.) oraz szeregiem innych cennych elementów wyposażenia. Następnym interesującym dla turystów obiektem jest niewielki kościół pw. Pana Jezusa w Kościanie z owianym legendami cennym krucyfiksem, pietą ołtarzową i rokokową amboną. Dawna metryka kościołów w Rąbinie i Czerwonej Wsi (obydwa zaliczane do Szlaku Romańskiego) oraz wyposażenie kościoła drewnianego w Bronikowie czynią także z nich potencjalnie ciekawe przystanki na trasach wycieczek.

Turystyka tematyczna

W powiecie kościańskim znajduje się kilka dobrze zachowanych historycznych i stylizowanych historyzujących pałaców oraz dworków. Wiele z nich to nie tylko obiekty o znacznej wartości *architektonicznej*, ale także ważne w skali regionu miejsca o znaczeniu historycznym czy *biograficznym*. Niewątpliwie należy do nich pałac Chłapowskich w Turwi, miejsce urodzenia Dezyderego Chłapowskiego, ikony ruchu organicznikowskiego i reformatora wielkopolskiego rolnictwa. Według niektórych źródeł podczas swojego pobytu w Wielkopolsce w roku 1812 w pałacu miał złożyć wizytę cesarz Napoleon. Kolejnym obiektem wartym odwiedzenia jest pałac Szodrskich w Czempiniu z bogatym architektonicznym wystrojem oraz pałac w Wonieściu. Elewacja zdobiona portalem a wnętrze wspaniałym witrażem. Warto również zobaczyć rezydencję w Racocie (odwiedzaną niegdys

m. in. przez ks. Józefa Poniatowskiego, T. Kościuszkę, J. Wybickiego) z parkiem w stylu angielskim i znaną stadniną oraz ogrody przy płacach Skórzewskich w Kopaszewie (gdzie bywał m. in. A. Mickiewicz i H. Modrzejewska) oraz Borków w Gryżynach. Wielkopolski Ziemiański Szlak Rowerowy, jeden z produktów regionalnych, łączących turystykę kulturową z aktywnymi formami wypoczynku eksploatuje aspekty biograficzne i architektoniczne części z tych obiektów, w tym Turwi i Racotu.

Turystyka eventowa.

W powiecie odbywa się regularnie kilka ciekawych eventów kulturalnych. Do eventów kultury wysokiej należy zakwalifikować Kościański Koncert Noworoczny- w kościele farnym. Natomiast festiwal „Kościan smakuje” oraz Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne „Pociągami do folkloru”, Turniej Dudziarzy Wielkopolskich lub też Dni Kościana przyciągają zwolenników imprez różnych aspektów kultury popularnej. Potencjał turystyczny wymienionych imprez wydaje się aktualnie bardzo ograniczony, jednak niektóre z nich, pod warunkiem rozszerzenia ich programu i uzupełnienia go o ofertę skierowaną do turystów (pakiety okolicznościowe, obejmujące udział w imprezie, noclegi, wyżywienie i tematyczne zwiedzanie okolicy) mogłyby przyciągnąć na teren powiatu ich znacznie większą liczbę i zatrzymać tu na dłużej (na przykład na weekend).

Turystyka kulturowo-przyrodnicza.

W 1992r utworzono Park Krajobrazowy im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego. Jego głównym zadaniem jest ochrona walorów przyrodniczo – kulturowych, krajobrazowych i historycznych terytorium. Ważnym elementem dydaktycznym parku jest wystawa przyrodnicza w Rogaczewie Małym. Z kolei w kompleksie pałacowym w Turwi zlokalizowana jest Stacja Badawcza Zakładu Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN, zajmująca się m. in. inżynierią krajobrazu i przez to potencjalnie ciekawa dla wizytujących. W regionie znajdują się też rezerваты przyrody: Czerwona Wieś oraz obszerna Ostoja Żółwia Błotnego, chroniąca naturalne terytorium jednego z nielicznych gadów żyjących na terytorium Polski. Turystów interesujących się organizacją przyrody przez człowieka przyciągną przepiękne parki, m. in. w Kopaszewie, Racocie, Gryżynach, . Ofertę powiatu w tej dziedzinie uzupełniają liczne pomniki przyrody (w tym okazałe dęby w Żegorowie (810cm obwodu) oraz w Kościanie (800cm) a także platany i lipy w kilku parkach przydworskich parku krajobrazowego.

Ponadto Cichowo w gminie Krzywiń – miejsce w którym w 1999 na potrzeby ekranizacji mickiewiczowskiego „Pana Tadeusza” przez Andrzeja Wajdę powstało „Soplicowo” mogłoby rozwinąć się w ośrodek turystyki literackiej i filmowej.